

01/1 br. 3690/25

Uputstvo o korišćenju naloga za trgovanje

Beograd, novembar 2025.

Sadržaj

1. Uvodne odredbe	3
2. Nalozi za trgovanje – karakteristike i uslovi izvršenja.....	3
2.1. Uvodne napomene.....	3
2.2. Limit nalog	4
2.3. Tržišni nalog	4
2.4. Nalozi sa posebnim uslovima izvršenja	5
2.4.1. Nalog sve ili ništa trenutno (FOK).....	5
2.4.2. Nalog sve ili delimično trenutno (IOC)	6
3. Osnovni elementi naloga za trgovanje:.....	6
4. Market mejker nalog	8
5. Nalog za blok trgovanje.....	10
6. Nalog za povlačenje.....	12
7. Minimalni iznos naloga	12
8. Maksimalna cena na nalogu za trgovanje.....	12
9. Maksimalni broj naloga.....	12

Na osnovu člana 61. Statuta Beogradske berze a.d. Beograd (broj: 04/1-3931-2/24) i člana 236. Pravila i procedura poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (broj: 04/2-3172/25, u daljem tekstu: Pravila), a u vezi člana 92. Pravila, Direktor Beogradske berze a.d. Beograd (u daljem tekstu: Berza), dana 18.11.2025. godine donosi:

UPUTSTVO O KORIŠĆENJU NALOGA ZA TRGOVANJE

1. Uvodne odredbe

U skladu sa Pravilima članovi Berze u trgovanju mogu ispostavljati naloge za trgovanje opredeljene prema sledećim karakteristikama, nameni ili uslovima izvršenja:

- 1) vrsti transakcije;
- 2) vremenu trajanja;
- 3) ceni u nalogu;
- 4) da li je namenjen povlačenju ranije ispostavljenog naloga (u daljem tekstu: nalog za povlačenje);
- 5) da li postoje posebni uslovi izvršenja (u daljem tekstu: posebni nalozi):
 - sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK),
 - sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC)
 - market mejker nalog
 - nalog za blok trgovanje

Ovim uputstvom bliže se reguliše primena naloga za trgovanje iz stava 1. ovog člana, a uskladu sa članom 92. Pravila.

2. Nalozi za trgovanje – karakteristike i uslovi izvršenja

2.1. Uvodne napomene

Osnovna podela naloga za trgovanje koji se ispostavljaju radi zaključenja transakcija na tržištu opredeljena je prema sledećim opštim kriterijumima:

- Po vrsti transakcije nalozi mogu biti nalozi kupovine ili nalozi prodaje,
- Po vremenu trajanja – nalozi mogu biti dnevni ili do dana u roku trajanja najduže do 31.12.2037. godine
- Po ceni iz naloga – nalozi mogu biti tržišni ili limit

Nalozi iz grupe posebnih naloga, u zavisnosti od posebnih uslova izvršenja, podležu odgovarajućim ograničenjima u pogledu kriterijuma iz prethodnog stava.

2.2. Limit nalog

Limit nalog je nalog koji obavezno sadrži cenu i može biti realizovan samo po ceni koja je u njemu naznačena ili po boljoj ceni. Cena navedena u limit nalogu je maksimalna cena po kojoj može biti izvršena kupovina ili minimalna cena po kojoj može biti izvršena prodaja.

Po vremenu trajanja limit nalog može biti:

- dnevni - nalog važi do kraja berzanskog sastanka na kojem je unet
- do dana - nalog važi do navedenog dana, a najduže do 31.12.2037. godine

Limit nalog je moguće unositi u fazama predotvaranja, u fazi kontinuiranog trgovanja kao i tokom vanrednih faza trgovanja.

Limit nalozi mogu biti u jednom od sledećih statusa:

- aktivni – ukoliko sadrže cenu u okviru utvrđene apsolutne zone fluktuacije (AZF), ili
- neaktivni – limit nalozi koji sadrže cenu van okvira utvrđene AZF

Samo aktivni nalozi učestvuju u trgovanju na berzanskom sastanku.

Limit nalozi sa posebnim uslovima izvršenja se mogu unositi samo u toku trajanja faze kontinuiranog trgovanja i prema vremenskom ograničenju mogu biti samo dnevni.

Uz poštovanje uslova i načina učestvovanja posebnih naloga u trgovanju utvrđenih aktima Berze, limit nalozi mogu sadržati sledeće posebne uslove izvršenja:

1. sve ili ništa trenutno - FOK (Fill or Kill)
2. sve ili delimično trenutno - IOC (Immediate or cancel);

2.3. Tržišni nalog

Tržišni nalog je nalog u kojem cena nije određena i koji može biti realizovan po bilo kojoj ceni u okviru pravila metode trgovanja.

Po vremenu trajanja tržišni nalog može biti samo dnevni.

Tržišni nalog je moguće unositi u fazama predotvaranja, u fazi kontinuiranog trgovanja kao i tokom vanrednih faza trgovanja.

Tržišni nalozi mogu biti isključivo u aktivnom statusu.

Tržišni nalozi sa posebnim uslovima izvršenja se mogu unositi samo u toku trajanja faze kontinuiranog trgovanja.

Tržišni nalog se izvršava:

- kod metoda preovlađujuće cene po preovlađujućoj ceni,
- kod metoda kontinuiranog trgovanja u fazi kontinuiranog trgovanja po najbolje rangiranoj ceni, odnosno cenama kod naloga suprotnih po vrsti transakcije.

Ukoliko nakon aukcije tržišni nalog ostane potpuno nerealizovan, ne prelazi u fazu kontinuiranog trgovanja već se automatski povlači, dok se delimično realizovan tržišni nalog upisuje u elektronsku knjigu naloga sa limit cenom jednakoj ceni aukcije na otvaranju.

U fazi kontinuiranog trgovanja ispostavljeni tržišni nalog odmah se uparuje sa suprotnim nalogom najvišeg prioriteta realizacije. Ukoliko u trenutku ispostavljanja tržišnog naloga ne postoje nalozi za trgovanje suprotni po vrsti transakcije, ispostavljeni tržišni nalog se automatski povlači, dok se delimično realizovan tržišni nalog upisuje u elektronsku knjigu naloga sa limit cenom jednakoj ceni poslednje transakcije.

Tržišni nalog se ne rangira na glavnoj tabli i ne prikazuje u dubini tržišta.

Uz poštovanje uslova i načina učestvovanja posebnih naloga u trgovanju utvrđenih aktima Berze, tržišni nalozi mogu sadržati sledeće posebne uslove izvršenja:

1. sve ili ništa trenutno - FOK (Fill or Kill)
2. sve ili delimično trenutno - IOC (Immediate or cancel)

2.4. Nalozi sa posebnim uslovima izvršenja

2.4.1. Nalog sve ili ništa trenutno (FOK)

Nalog sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK) je posebna vrsta naloga koji se, ukoliko postoje uslovi na tržištu, realizuje u potpunosti (celokupna količina) i to odmah po unosu u knjigu naloga, kroz jednu ili više transakcija. Ukoliko nije moguće realizovati celokupnu količinu odmah nalog se automatski povlači. Postoje dva moguća ishoda realizacije naloga sa uslovom FOK:

- Nalog uopšte nije izvršen i automatski je povučen u celosti
- Nalog je u potpunosti izvršen kroz jednu ili više transakcija

Nalozi sa ovim uslovom izvršenja se mogu unositi samo u toku trajanja faze kontinuiranog trgovanja.

Po vremenu trajanja ovi nalozi mogu biti samo dnevni.

Nalozi sa Fill or Kill uslovom, bez obzira da li su limit ili tržišni nalozi, automatski će biti povučeni u celosti ukoliko bi njihova realizacija mogla dovesti do aktiviranja statičke zone fluktuacije.

Nalozi sa ovim uslovom ne aktiviraju statičku zonu fluktuacije.

2.4.2. Nalog sve ili delimično trenutno (IOC)

Nalogom sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC) moguće je ispostaviti limit ili tržišni nalog koji će se upariti odmah sa naložima suprotne strane u delimičnoj ili ukupnoj količini.

Nalozi sa ovim uslovom izvršavaju se delimično ili u potpunosti prilikom unosa u knjigu naloga i sva preostala nerealizovana količina se automatski povlači.

Postoje tri moguća ishoda realizacije naloga sa ovim uslovom:

- Nalog uopšte nije izvršen i automatski je povučen u celosti
- Nalog je delimično izvršen kroz jednu ili više transakcija, a nerealizovana količina je automatski povučena
- Nalog je u potpunosti izvršen kroz jednu ili više transakcija.

IOC nalozi se mogu unositi samo u toku trajanja faze kontinuiranog trgovanja.

Po vremenu trajanja ovi nalozi mogu biti samo dnevni.

Limit i tržišni nalozi sa uslovom IOC po unosu u sistem, ponašaju se identično kao i ostali limit nalozi, odnosno tržišni nalozi, s jedinom razlikom što se nerealizovana količina automatski povlači.

IOC nalozi aktiviraju statičku zonu fluktuacije, ali odmah dobijaju status povučenog naloga te ne učestvuju u intraday predotvaranju/aukciji.

3. Osnovni elementi naloga za trgovanje

Nalozi za trgovanje iz tačke 2. ovog uputstva ispostavljaju se u sistem za trgovanje elektronski putem klijentskih aplikacija (BELEX i ATHEXTrader) ili korišćenjem BelexFIXAPI modula instaliranih na klijentskoj radnoj stanici.

Novi nalog

Naziv hartije: **Aerodrom Nikola Tesla a.d. Beograd, obicne akcije sa**
Oznaka hartije: **AERO**
Broj naloga: **2**
Transakcija: ☒ Kupovina ☐ Prodaja
Količina: **100** **1.234,00**
Uslov cene: **Limit** **Cena: 1234**
Specijalni tip naloga:
☐ Iceberg ☐ IOC ☒ FOK
Vrem. ogran.: **Dnevni** **Istek roka: 5.5.2016**
Klijent:
JMBG: **111111111111**
Naziv klijenta:
Račun hartije:
☐ Banka ☒ Posrednik
Račun novca:
☒ Banka ☐ Posrednik
Provizija: **0,3000**
Brokerski/dilerski: **Brokerski**
Izvrši kupovinu
Odustani

Novi nalog
Naziv hartije: **Aerodrom Nikola Tesla a.d. Beograd, obicne akcije sa**
Oznaka hartije: **AERO**
Broj naloga: **1**
Transakcija: ☐ Kupovina ☒ Prodaja
Količina: **100** **1.234,00**
Uslov cene: **Limit** **Cena: 1234**
Specijalni tip naloga:
☐ Iceberg ☒ IOC ☐ FOK
Vrem. ogran.: **Dnevni** **Istek roka: 5.5.2016**
Klijent:
JMBG: **111111111111**
Naziv klijenta:
Račun hartije:
☐ Banka ☒ Posrednik
Račun novca:
☒ Banka ☐ Posrednik
Provizija: **0,3000**
Brokerski/dilerski: **Brokerski**
Izvrši prodaju
Odustani

Order entry for AERO

AK AERODROM NIKOLA TESLA, BEOG
Side: **Buy** **Sell**
Symbol: **AERO** Exec.:
Total Vol.: **100** DiscV: **100**
Price: **1,804.0** P +0.00% Value: **180,400.00**
Account: **Z2-SLAVISAVUKOVIC2004@YAHOO.CO.UK**
Client: **111111111111**
Clear.Acc.: **Z200-CBEL** Avail.:
Notes:
List ID: Int.Id: **2**
Acc.Type:
Custodian:
Bank Acct.:
Broker: **AGENCY** Comm.: **1.00**
Duration: **DAY** Exp.:
Condition: Symb.:
Cond.Val.: Cond.Val.:
Client SC: **NONE** Trd.Cap.: **DEAL**
Exec Id: **Person** **200** DEA: **No**
Inv.Dec: **Person** **200** Liq.Prov.: **No**
Non.Exec: **Empty** Algo:
Hedging:
Transmit Close

Order entry for AERO
AK AERODROM NIKOLA TESLA, BEOG
Side: **Buy** **Sell**
Symbol: **AERO** Exec.:
Total Vol.: **100** DiscV: **100**
Price: **1,804.0** P +0.00% Value: **180,400.00**
Account: **Z2-SLAVISAVUKOVIC2004@YAHOO.CO.UK**
Client: **111111111111**
Clear.Acc.: **Z200-CBEL** Avail.:
Notes:
List ID: Int.Id: **2**
Acc.Type:
Custodian:
Bank Acct.:
Broker: **AGENCY** Comm.: **1.00**
Duration: **DAY** Exp.:
Condition: Symb.:
Cond.Val.: Cond.Val.:
Client SC: **NONE** Trd.Cap.: **DEAL**
Exec Id: **Person** **200** DEA: **No**
Inv.Dec: **Person** **200** Liq.Prov.: **No**
Non.Exec: **Empty** Algo:
Hedging:
Transmit Close

U formi naloga sadržani su sledeći osnovni elementi naloga:

- **Naziv hartije** – ovo polje se automatski popunjava kada se izabere oznaka finansijskog instrumenta kojim se trguje
- **Oznaka hartije** - simbol finansijskog instrumenta kojim se želi trgovati
- **Broj naloga** – jedinstveni broj naloga brokera
- **Transakcija** - oznaka da li je nalog *kupovni* ili *prodajni*
- **Količina** - količina kojom se trguje
- **Cena** - označava cenu koju je dao klijent na svom nalogu (kod trgovanja obveznicama cena se iskazuje kao procenat u odnosu na nominalnu vrednost hartije, a kod akcija cena se izražava u dinarima u apsolutnom iznosu). Može biti *tržišna* ili *limitirana*. Na ATHEXTrader-u za tržišni nalog u ovo polje se upisuje MKT.
- **Posebni uslovi izvršenja** – može biti **IOC** ili **FOK**. FOK i IOC opcije su međusobno isključive, te je moguće odabrati samo jednu ili nijednu opciju
- **Vremensko ograničenje** - oznaka da li je nalog *dnevni* ili *do dana*
- **Istek roka** - označava vreme isteka naloga (dospeće), a najduže do 31.12.2037. godine
- **JMBG** - oznaka za jedinstveni matični broj klijenta (ako je u pitanju fizičko lice), odnosno matični broj (ako je u pitanju pravno lice)
- **Račun hartije i tip računa** - račun i tip računa na koji je izdvojena hartija od vrednosti radi njene prodaje, odnosno račun na kome će se evidentirati hartija nakon izvršene kupovine
- **Račun novca** - račun sa koga će biti izvršen prenos novčanih sredstava nakon izvršene kupovine, odnosno račun na koji će se prebaciti novčana sredstva nakon izvršene prodaje
- **Provizija** - označava proviziju berzanskog posrednika (ne uključuje proviziju Berze)
- **Brokerski/dilerski** – korisnik sistema obeležava jednu od ove dve opcije u zavisnosti da li ispostavlja brokerski ili dilerski nalog.

4. Market mejker nalog

Market mejker nalog je nalog koji se koristi za obavljanje poslova market mejkera, a u skladu sa uslovima za obavljanje datih poslova propisanih aktima Berze. Ovaj nalog označava istovremeni unos kupovnog i prodajnog limit naloga za istu hartiju od vrednosti, za koju član Berze koji ispostavlja dati nalog obavlja poslove market mejkina, pri čemu cena iz naloga kupovine mora biti niža u odnosu na cenu iz naloga prodaje.

Market mejker nalozi ispostavljaju se na formi naloga datoj na gornjoj slici. Forma naloga sadrži dva dela (taba) pri čemu se na prvom tabu popunjavaju polja naloga. Na drugom tabu se mogu videti automatska (default) podešavanja za račun hartije, račun novca i proviziju. Moguća je opcija promene automatskih (default) vrednosti pri čemu se ista odnosi samo na taj nalog.

Prikazana forma naloga sadrži sledeća polja:

- Simbol hartije
- Broj naloga
- Količina sa kupovne strane – mora biti veća od minimalne količine na nalogu
- Cena sa kupovne strane – mora biti u zoni fluktuacije i u propisanom maksimalnom rasponu između najbolje cene prodaje i najbolje cene kupovine (maksimalni spread)
- Količina sa prodajne strane – mora biti veća od minimalne količine na nalogu
- Cena sa prodajne strane – mora biti u zoni fluktuacije i u spread-u
- MID – srednja vrednost između bid-a i ask-a (zaokružuje se na tick size za tu hartiju koristeći pravilo "na gore uvek")
- Spread – prikazuje procentualni raspon kupovne i prodajne strane u kotaciji
- Metod unosa (drop down):
 - Unos cena: broker unosi i cenu prodaje i cenu kupovine, pri čemu polja MID i spread se izračunavaju i postaju "read-only" (MID se zaokružuje na Tick size)
 - Unos MID i spread: broker unosi srednju vrednost i veličinu spreada pri čemu se cena sa kupovne strane i cena sa prodajne strane izračunavaju, prikazuju korisniku iznad polja „Cena“ sa kupovne i prodajne strane a korisnik zatim ukucava cenu koju on želi da unese. Polja „Cena“ se ne popunjavaju automatski jer ih je nakon izračunavanja potrebno zaokružiti, a to cenu može izbaciti iz dozvoljenog spread-a i time bi nalog bio odbijen. Izračunata vrednost za kupovnu cenu se zaokružuje uvek na gore, bez obzira na vrednosti (npr. 75.12 se

zaokružuje na 76.00 -) a izračunata vrednost za prodaju se zaokružuje uvek na dole (npr. 85.99 se zaokružuje na 85.00 a ne na 86.00).

- Unos Bid i Spread – Unose se cena kupovine i spread – sistem izračunava i predlaže cenu prodaje
- Unos Ask i Spread - Unose se cena prodaje i spread – sistem izračunava i predlaže cenu kupovine
- Postojeća kotirana količina na strani kupovine – read only - polje se osvežava u realnom vremenu
- Postojeća cena kotacije na strani kupovine - read only - ukoliko već postoji kotacija market makera, polje se osvežava u realnom vremenu
- Postojeća kotirana količina na strani prodaje – read only - polje se osvežava u realnom vremenu,
- Postojeća cena kotacije na strani prodaje - read only - ukoliko već postoji kotacija market makera, polje se osvežava u realnom vremenu
- Polja Potvrdi i Odustani

Market mejker ispostavlja naloge isključivo putem klijentske aplikacije BELEX.

Da bi se ispostavio novi market mejker nalog neophodno je povući prethodno ispostavljeni market mejker nalog za datu hartiju od vrednosti.

5. Nalog za blok trgovanje

U skladu s Pravilima Berze blok trgovanje predstavlja blok transakciju čiji je predmet hartija od vrednosti kojom se trguje na regulisanom tržištu ili MTP Belex, a koja je zaključena tokom berzanskog sastanka van pravila metoda trgovanja utvrđenih Pravilima Berze, u bilateralnom odnosu jednog kupca i jednog prodavca, a prema uslovima propisanim Pravilima.

Nalog za blok trgovanje ispostavlja se isključivo putem klijentske aplikacije ATHEXTrader.

Blok trgovanje realizuje se u sledećim koracima:

- Blok transakciju inicira ovlašćeni broker prodavca popunjavanjem naloga za blok trgovanje u kome pored standardnih elemenata naloga unosi i Memb.Id brokera kupca kome je nalog upućen na potvrđivanje,
- Potvrđivanjem blok transakcije od strane ovlašćenog brokera kupca smatra se unos zahtevanih podataka o kupcu i dostavljanje tako potvrđene blok transakcije Berzi
- Po prijemu potvrđene blok transakcije zaključuje se transakcija
- Ako se naknadnom proverom utvrdi da nisu ispunjeni uslovi za zaključenje blok transakcije utvrđeni Pravilima, blok transakcija se stornira.

Nalog za blok trgovanje pored elemenata sadržanih u limit nalogu poseduje i polje koje označava učesnika u transakciji koji se nalazi sa suprotne strane member ID.

Posebni uslovi izvršenja ne mogu biti element naloga za blok trgovanje.

Nakon zaključenja blok transakcije, na posebnoj tabli, prikazuju se osnovni elementi zaključene blok transakcije - simbol hartije od vrednosti, cena i količina.

6. Nalog za povlačenje

Povlačenje naloga za trgovanje ispostavljenih u trgovački sistem vrši se ispostavljanjem naloga za povlačenje.

U skladu sa Pravilima član Berze može u svakom trenutku u toku berzanskog sastanka povlačiti prethodno ispostavljene naloge za trgovanje, odnosno nerealizovane količine iz prethodno ispostavljenih naloga za trgovanje, osim kada je nalog u fazi realizacije, odnosno kada to pravilima metode trgovanja predmetnom hartijom od vrednosti nije dozvoljeno.

U skladu sa Pravilima nalozi za povlačenje ne mogu se ispostavljati u podfazi random perioda u trgovanjima metodom preovlađujuće cene i metodom kontinuiranog trgovanja.

7. Minimalni iznos naloga

Minimalni iznos naloga za trgovanje predstavlja minimalnu količinu izraženu brojem komada finansijskog instrumenta za koji se ispostavlja nalog za trgovanje. U skladu sa aktima Berze minimalna količina kod standardnih tržišnih i limit naloga iznosi 1 (jedan) komad. Za posebne vrste naloga minimalna količina može aktima Berze biti propisana u drugačijem iznosu u zavisnosti od vrste naloga, te je:

- kod naloga za blok trgovanje minimalna količina u nalogu definisana Pravilima;
- kod market mejker naloga minimalna količina u nalogu utvrđuje se saglasno odluci Berze kojom su definisani uslovi za obavljanje poslova market mejkera kao i sporazumom koji market mejker ima potpisan sa Berzom.

8. Maksimalna cena na nalogu za trgovanje

Maksimalna cena na nalogu za trgovanje akcijama iznosi 99.999 RSD .

9. Maksimalni broj naloga

U skladu sa Pravilima i procedurama Berze maksimalan broj naloga za trgovanje ispostavljenih u jedinici vremena, koje član Berze može elektronski, preko klijentske aplikacije ili korišćenjem BelexFIXAPI modula, ispostaviti u trgovački sistem Berze iznosi 10 naloga za trgovanje u sekundi.

BEOGRADSKA BERZA

Lazo Ostojić, izvršni direktor